

INTERJÚ

„A bűnügyi tudományok képviselőjében” Interjú Kovács Gábor professzorral, a Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar tanszékvezetőjével

‘On behalf of the criminal sciences’

Interview with Prof. Dr. Gábor Kovács PhD, Ferenc Deák Faculty of
Law of University of Győr, head of department

Szabó Csaba

Dr. PhD, főszerkesztő-helyettes, egyetemi docens
Belügyminisztérium,
Belügyi Szemle Szerkesztősége,
Széchenyi István Egyetem,
Állam- és Jogtudományi Kar
csaba.szabo3@bm.gov.hu

Magyar
Szerkesztési
Társaság

Fazekas-Pátyodi Szandra

szerkesztőségi munkatárs
Belügyminisztérium,
Belügyi Szemle Szerkesztősége
szandra.patyodi@bm.gov.hu

Magyar
Szerkesztési
Társaság

Absztrakt

Dr. Kovács Gábor professzor, a bűnügyi tudományok elismert magyarországi tudósa. Kutatóként és tanszékvezető oktatóként több szerepkörben is rálátással bír a tudományos életre, így lehetőségünk nyílt megismerni a digitális tudományos folyóiratok egyetemi hallgatók életében betöltött szerepéről, oktatói példamutatásról, illetve a saját publikációs szokásairól és eredményeiről vallott gondolatait; betekintést nyerhettünk továbbá a győri Bűnügyi Tudományok Tanszéken zajló tudományterületi szakmai építkezésbe. Professzor úrral dr. Szabó Csaba főszerkesztő-helyettes és Fazekas-Pátyodi Szandra a Szemle munkatársa beszélgett.

Kulcsszavak: interjú, bűnügyi tudományok, Széchenyi István Egyetem, Győr

Abstract

Professor Dr. Gábor Kovács, a recognized Hungarian scholar in the field of criminal sciences. As a researcher and head of the department, he has an insight into academic life in several roles, so we had the opportunity to hear his thoughts on the role of digital journals in the lives of university students, his teaching by example, and his own publication habits and recognition; we were also able to gain insight into the professional development of the Department of Criminal Sciences in Győr. Dr. Csaba Szabó, Deputy Editor-in-Chief and Szandra Fazekas-Pátyodi, Szemle's staff member discussed with the professor.

Keywords: interview, criminal sciences, University of Győr, Győr

Szakmai előéletéből fakadóan rendszeresen publikál az orvosi tudományok és a gazdaság- és jogtudományok tudományterületekre sorolható mértékadó folyóiratokban. Miben tér el az a gondolati struktúra, ahogy az egyes szakterületekkel kapcsolatos ismereteket rendszerezi és tudományos közleménnyé formálja?

Orvosi és jogász végzettségem miatt pályafutásom kezdetétől az interdiszciplinaritás jellemzi mind a szakmai-tudományos érdeklődésemet, mind a munkámat. Mivel egyaránt rálátásom nyílik a társadalom- és természettudományokra, a felmerülő tudományos kihívásokat lehetőségem van mindkét perspektívából szemlélni. Másrészt, az új kutatási témák megtalálásában, az új tudományos kihívások felismerésében és az innovatív kutatási irányok meghatározásánál kifejezetten előnyt jelent, hogy több, eltérő nézőpontból tudom szemlélni a tudományos problémákat. Bár igaz, hogy a különböző tudományterületekre eső

kérdések eltérő kutatási módszereket igényelnek, meglátásom szerint a gondolati struktúrárt illetően a társadalomtudomány és a természettudomány között fennálló szakadék mélységét nem szabad túlbecsülni. Mindkét területben közös, hogy a világ és az élet mindennapi kis és nagy kérdéseit kutatja, azok megismerésére törekszik. Így lényegében „csak” annyit kell tenni, hogy minden tudományos probléma esetén meg kell találni azt a leghatékonyabb, megalapozott módszert, amely a legközelebb vihet a megismeréshez. Ha ez sikerül, vagy legalábbis van a kutatás eredményében valami újszerű, akkor a publikáció elkészítése önmagában még élmény is a kutató számára.

A Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar Bűnügyi Tudományok Tanszék vezetőjeként hogyan látja a tanszék által képviselt tudományterületek fejlődését? Milyen céljaik vannak a közeljövőre tekintettel?

A Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karának Bűnügyi Tudományok Tanszék vezetőjeként elsődlegesen a bűnügyi tudományok (kriminológia, bűnmegelőzés, mediáció, igazságügyi igazgatás, mediáció, kriminálpolitika) tudományterületének további fejlődését és támogatását szeretnénk elősegíteni. Az elmúlt években számos jelentős előrelépés történt a bűnügyi tudományok területén, így például az uniós bűnügyi törvények átstrukturálása, az igazságszolgáltatás modernizálása, valamint az egyes bűncselekményekkel kapcsolatos jogszabályok szigorítása. Emellett a bűnügyi tudományokat is érinti a technológia fejlődése, újabb és újabb lehetőségeket, de egyben kihívásokat is teremtve a szakmának. Elsődleges célunk, hogy a bűnügyi tudományok területén meghatározó tanszékké váljunk, ezért kutatásainkat is úgy építjük fel, hogy a kapott eredmények mind a hazai, mind a nemzetközi tudományos térben is jelentős hatást fejtsen ki. Tanszékvezetőként szerencsémnek tartom, hogy a tanszék munkatársainak szakmai jártassága és érdeklődési köre is szerteágazó, így számos témakörben folyhatnak nálunk kutatások. Másrészt a tanszék mellett működő Kriminológiai és Kriminológiai Kutatóközpont lehetővé teszi, hogy más karokról, sőt egyetemi affiliációtól függetlenül együtt tudjunk működni hazánk meghatározó szakembereivel. Ennek az együttműködésnek köszönhetőek például a forenzikus genetika, a bűnjelkezelés, a szakértői bizonyítás témájában sikerre vitt kutatásaink. Arra is büszke vagyok, hogy a csapat interdiszciplináris érdeklődési köre és kompetenciáinak hála még a bűnügyi tudományok büvkörén kívül is tudunk kutatási eredményeket felmutatni. Például volt sikeres projektünk az egészségügyi kiadások menedzselése kérdéskörében, bekapcsolódtunk az önvezető járművekkel összefüggő jogi kérdések kutatásába, és most frissen indult egy, a biotechnológia új vívmányaival összefüggő jogi és etikai kihívásokkal foglalkozó projektünk.

Természetesen a kutatás mellett nagy hangsúlyt fektetünk a minőségi oktatásra, a tehetséggondozásra is. Közeleli tervünk, hogy teljesen megújítjuk az igazságügyi igazgatási BA szak bűnmegelőzési és mediációs specializációját. Ezen munka keretében áttekintjük és átdolgozzuk a két specializációhoz tartozó tantárgyak jelentős részét. Terveink között szerepel, hogy rövid időn belül több hallgatót tudjunk indítani a kari TDK-n és az OTDK-n a bűnügyi tudományok területén. Mindezen fejlesztésekkel párhuzamosan folytatni kívánjuk a megkezdett tudományos projektjeinket és releváns lépéseket teszünk annak érdekében, hogy minél jobban elmélyítsük és kiszélesítsük szakmai kapcsolatainkat partnereinkkel. Gondolok itt az országos büntetés-végrehajtási és rendvédelmi szervezetekre, az igazságszolgáltatás szereplőire, az MTA kutatóintézetekre, valamint más hazai és külföldi egyetemekre, hogy továbbfejlesszük a bűnügyi tudományok területét.

A fiatal generáció számára mi teszi vonzóvá a bűnügyi tudományok területén folytatott tanulmányokat, tudományos képzést?

Véleményem szerint minden generációt, így a fiatalokat is áthatja az a mítosz, miszerint a jó mindig győzedelmeskedik a rossz felett, illetve a rossz mindig elnyeri méltó büntetését. Hallgatóinkat az a kérdés foglalkoztatja, hogy hogyan előzhető meg a rossz (eltekintve a triviális esetektől), hogyan választható el és támasztható alá kellő alapossággal és precizitással a kettő, illetve hogyan lehetséges rövid- és hosszútávon hatékonyan retorziót alkalmazni a rossz ellen. Ezen kérdések közelítőleg helyes megválaszolása komplex tudást igényel, és szerencsére azt látom, hallgatóink igénylik is ezt a komplex látásmódot. Ők már digitális bennszülötteknek tekinthetők, így számukra természetes, hogy a tudományterületen alkalmazott digitális technológiai eszközök a tanulmányaik, és később a szakmai mindennapjaik részét képezik – sokaknál kimondottan a közelmúltban fejlesztett technológiák keltik fel az érdeklődést a tudományterület felé. Ezen technológiák hatékonyságával kapcsolatban azonban, főleg a médiatermékek hatására, gyakran túlzott elvárásokat támasztanak a hallgatók, és kollégáimmal fontos feladatnak tekintjük, hogy úgy ismertessük meg őket az elméleti alapokkal, hogy közben – motiváltságukat fenntartva – rávilágítsunk az elméleti háttérben való elmélyülés fontosságára. Hiszem és vallom, hogy a szakmai munkát elősegítő új (digitális) módszertan megalkotására a tudományterületi elméleti alapokat teljeskörűen bíró elme képes. Úgy vélem, hogy ezt a gondolatot teszik magukévá azok a hallgatók is, akik doktori képzésre jelentkeznek annak érdekében, hogy az általuk választott kutatási területen elmélyüljenek, és doktori kutatásaik eredményeként a tudományterületet új tudományos

eredményekkel gazdagíthassák. Habár kollégáimmal az alap- és mesterképzés során is igyekszünk valamennyi hallgatóval kapcsolatot teremteni, a kis létszámra tekintettel erre főleg a doktori képzés ad lehetőséget, itt nagyobb terünk nyílik személyes példával, oktatói-kutatói ars poetica átadásával elősegíteni a tudományterület iránti elkötelezettség fennmaradását, elmélyülését.

Professzor urat lapunk rendszeres szerzőjeként tisztelhetjük. Mi a véleménye a Belügyi Szemle tudományos folyóiratnak a hazai és a nemzetközi tudományos életben betöltött szerepéről?

A Belügyi Szemle tudományos folyóirat nagy szerepet játszik a hazai és a nemzetközi tudományos életben. A szakmai és tudományos közösség számára egyedülálló módon kínál olyan információkat és kutatási eredményeket, amelyek segítik a jogi, közigazgatási és bünyügyi szakterületen dolgozó és kutató (tudományos) szakemberek munkáját és gondolkodását. A folyóirat a legkorszerűbb kutatási eredményeket tartalmazza a belügyi szakterületen, és segít az olvasóknak abban, hogy a Belügyi Szemle által képviselt tudományterületekben történő változásokat kövessék és alkalmazhassák. Azok számára is elérhető a folyóirat, aki nem rendelkezik előfizetéssel, mivel már több éve digitális formában is megjelennek az egyes számok. A 21. század információs társadalmában azon speciális tudományterületekre nézve, amelyeket a folyóirat lefed, a nyilvánosságának és hozzáférhetőségének ereje van: történelmünkől fakadóan a közigazgatás és a bünyügyi terület mindenképpen, de a társadalom egyes rétegeinek a jogi terület is egy zárt világot képviselt, amelyekkel kapcsolatban csak az avatottak bírtak tudással. A szabadon elérhető digitális lapszámok segítettek ezt a rossz értelemben vett elitista tudást megszüntetni, és az ismereteket emberléptékű közelségbe hozni. A fejlesztések hatására a hazai tudományos térben betöltött szerepének erősítésével, immár a nemzetközi térben is meghatározó folyóirattá nőtte ki magát a folyóirat. Ezt bizonyítja a több nemzetközi indexelő szervezetnél betöltött tagság is. A Belügyi Szemle az elért eredmények hatására egy fontos tudományos platformmá vált a belügyi szakemberek számára, amely segíti őket a tudományos kutatásokban és a szakmai fejlődésben. Emellett fontosnak tartom kiemelni azt a szerepfelfogást, amelyet a Belügyi Szemle a tudományos utánpótlás-nevelés területén vall, miszerint örömmel látja szerzői között mindazokat a doktoranduszokat és tudományos élet felé éppen nyitó szakembereket, akik tudják és akarják ismereteiket a folyóirat által elvárt magas színvonalon közzétenni.

A tudományos folyóiratok (köztük a Belügyi Szemle) milyen formában járulnak hozzá a Széchenyi Egyetem alap-, mester- és doktori képzéseiben részt vevő hallgatók tudásának gyarapításához?

A tudományos folyóiratok számos formában segítik a Széchenyi Egyetem alap-, mester és doktori képzéseiben részt vevő hallgatók tudásának gyarapítását. Az egyetem diákjai egyetemi tanulmányaik során a tudományos folyóiratok segítségével szerezhetnek elmélyült ismereteket, megismerkedhetnek a legfrissebb kutatási eredményekkel, és lehetőségük van követni a tudományos áramlatokat. A folyóiratok cikkei segítenek a hallgatóknak abban, hogy belelássanak a tudományos kutatásokba, elmélyítsék ismereteiket, és elmélyedjenek az új szakmai és tudományos ötletekben. A Belügyi Szemlében megjelenő tanulmányok többek között foglalkoznak a belügyi szervezetek által alkalmazott bűnügyi módszerekkel, technológiákkal, szabályokkal, rendeletekkel és eljárásokkal, és ezek alapján segítik és támogatják a bűnügyi tanulmányokat folytató diákjainkat a szakmai fejlődésben.

Egy gondolat erejéig itt térnék vissza az előző válaszomban tett utalásra a digitális nyílt hozzáféréssel kapcsolatban. A hallgatók körében az elmúlt egy-másfél évtizedben egyre növekvő népszerűségnek örvendenek a világhálón hozzáférhető szakmai-tudományos tartalmak. A COVID-világjárvány hatására 2020-tól megjelenő, majd az energiaválság miatt folytatódó távoktatás radikálisan átalakította a hallgatók szakirodalomfelhasználási szokásait: a jelenléti könyvtárhasználat jelentős visszaesése mellett a hallgatók legnagyobb része az interneten keresi meg azokat a hiteles forrásokat, amelyeket felhasználva gyarapíthatják tudásukat vagy teljesíthetik tanulmányi kötelezettségeiket. Az MTA által A kategóriás folyóiratként elismert Belügyi Szemle mindenképpen olyan hiteles forrás, amelyet kételkedés nélkül látunk a hallgatóink által felhasznált irodalmak listájában. A doktori képzésben részt vevő hallgatók számára különösen fontos, hogy tudományos kutatásaik során naprakész tudományterületi információkhoz jussanak, amelyet a folyóirat digitális megjelenése és azonnali hozzáférhetősége nagyban támogat.

Professzor úr 2022-ben Belügyi Szemle Nívó díj elismerésben részesült. Milyen értéket képvisel ez a díj az ön számára?

A Belügyi Szemle Nívó díja 2022-ben egy kollégáimmal együtt, közös szerzőségben írt cikket ismert el, ami egy nagyon fontos és meghatározó kutatás bemutatására vállalkozott: elsőként vázoltuk fel a vadvilági bűnözés kriminalisztikájának alapvető jellemzőit Magyarországon. A publikációban arra a

megállapításra jutottunk, hogy a vadvilági bűncselekmények elkövetőinek büntetőjogi felelősségre vonását alapvetően a megfelelő szakismerettel bíró bűnügyi technikusok, a forenzikus standardoknak megfelelő genetikai adatbankok, illetve a jogalkalmazók megfelelő biológiai ismereteinek hiánya nehezíti meg. A díj a cikket minősíti, de természetesen a szerzők személyét is értékeli. Habár valószínűleg egy tudományos értékelés sem lehet mentes a szubjektumoktól, talán szerénytelenség nélkül, de büszkén mondhatom azt, hogy – a publikációba fektetett munkánk gyümölcseként, és ismerve a közleményekkel szemben támasztott elvárásokat – 2022-ben legjobbak lettünk a legjobbak között. A díj a szakmai és tudományos munkám elismerését jelenti, egyben a tisztelet jelképe is számomra. A tisztelet azt is jelzi, hogy mások elismerik és megbecsülik a munkámat. Ez egy nagyon fontos érték számomra. Az elismerés azt jelenti, hogy sikerült elérni a szerzőtársaimmal együtt kitűzött szakmai és tudományos célokat. A díj egyben azt is tükrözi, hogy az általunk végzett tudományos munka a legmagasabb szintű szakmai elvárásoknak is megfelel, mivel a Belügyi Szemle a legmagasabb elvárásokat támasztja a szerzők irányába Magyarországon.

Professzor úr mivel tölti legszívesebben a szabadidejét?

Három nagy hobbim van, amelyek segítenek elszakadni a mindennapoktól: az utazás, a numizmatika és a falerisztika. Természetesen az utazás képezi a ritkábban alkalmazott elvonulási formát, ám amikor úton vagyok, igyekszem teljesen átadni magam a helyi kultúrának és szokásoknak, megismerni a város, ország, sziget környezeti szépségeit. Külön öröm, amikor szót tudok érteni a helyi lakossággal, és bepillantást nyerhetek a „néplélekbe”, a helyiek világképébe. Az érmék és pénzjegyek gyűjtése immár negyven éve képezi az életem részét: az életkorral gyarapodott a tárgyakkal kapcsolatos ismereteim köre és a gyűjteményem is. Nem tudom megtagadni a kutatói vénát: a gyűjtés mellett hasonlóan élvezem az érmetörténeti könyveket és lexikonokat, illetve tagja vagyok a Magyar Numizmatikai Társulatnak is. Újabban ez az érdeklődés kiegészült az érdemrendek és kitüntetések iránti érdeklődéssel, illetve azok gyűjtésével is.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Szabó Cs. & Fazekas-Pátyodi Sz. (2023). „A bűnügyi tudományok képviselőjében”. Interjú Kovács Gábor professzorral, a Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar tanszékvezetőjével. *Belügyi Szemle*, 71(2), 343–349. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.2.10>